

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România

Prin Documentul de poziție aprobat de Guvernul României, pentru Capitolul II de negocieri cu Uniunea Europeană privind "Libera circulație a persoanelor", România s-a angajat să transpună prin lege, în anul 2003, directivele sistemului general de recunoaștere a calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate: Directivele 89/48/EEC și 92/51/EEC, completate cu Directiva 2001/19/EEC.

Directivele UE stabilesc modalitățile și condițiile de recunoaștere, de către un stat membru al UE, unde profesia este reglementată, a documentelor care dovedesc calificarea eliberată de către un alt stat membru.

Urmare a Tratatului de la Roma din 1957, orice cetățean al unui stat membru al UE a devenit liber să practice o profesie, să ofere servicii sau să demareze o afacere în oricare alt stat membru, fără nici un fel de discriminare de naționalitate. Cele 15 state membre ale UE, împreună cu celelalte 3 state aparținând Spațiului Economic European – SEE (Lichtenstein, Norvegia și Islanda), formează Piața Internă Europeană Unică, caracterizată prin libera circulație a persoanelor, serviciilor, capitalurilor și bunurilor.

Directivele Sectoriale și cele ale Sistemului General de recunoaștere au ca scop să faciliteze cetățenilor UE accesul la anumite profesii în statele membre ale UE sau ale SEE.

În 1989 și 1992, Comunitatea Europeană, acum Uniunea Europeană, a introdus două directive, 84/48/CEE și 92/51/CEE, care formează împreună Sistemul General. Acestea privesc accesul la profesiile reglementate, care nu fac obiectul Directivelor Sectoriale: medici, medici dentiști, medici veterinari, arhitecți, asistenți medicali și moașe.

În anul 1999, a fost adăugată o a treia directivă, 92/42/CEE, care înlocuiește mai multe directive referitoare la "Măsurile de Liberalizare și Tranzitorii" în materie de recunoaștere profesională.

Prezenta lege are ca obiect transpunerea primelor două directive ale Sistemului Global de recunoaștere, respective:

- Directiva 89/48 referitoare la recunoașterea calificărilor profesionale obținute în urma finalizării studiilor superioare cu o durată minimă de trei ani;
- Directiva 92/51 referitoare la calificările profesionale obținute prin învățământul profesional secundar, postliceal și prin programe de studii superioare cu o durată mai mică de trei ani.

Directivele Sistemului General nu impun o armonizare prealabilă sau ulterioară a structurilor și conținutului formării și nici nu impun reglementarea similară a profesiilor în statele membre.

Baza Sistemului General este încrederea reciprocă pe care fiecare dintre statele membre o are în programele de studii și diplomele celorlalte. O persoană, care într-unul dintre statele membre este suficient de calificată pentru a practica o anumită profesie, poate, în principiu, să aibă acces la aceeași profesie într-un alt stat membru, chiar dacă programul de studii respectiv diferă în termeni de durată și/sau conținut. Statele își acceptă reciproc diplomele, fără a insista ca ele să reprezinte exact aceleași cunoștințe și aptitudini sub toate aspectele. Totuși, anumite condiții sunt incluse în această acceptare reciprocă:

1) Dacă profesia respectivă este reglementată în țara în care persoana dorește să lucreze, dar nu și în țara în care a primit calificarea, autoritatea competentă poate să ceară dovada că persoana în cauză are cel puțin doi ani de experiență profesională relevantă în ultimii zece ani.

2) Dacă, prin compararea conținutului programelor de studii din cele două țări, se evidențiază diferențe majore, persoanei în cauză i se poate cere să întrunească condiții suplimentare înainte de a i se permite să profeseze în țara gazdă.

3) Dacă programul de studii efectuat de către solicitant este mai scurt cu un an sau mai mulți decât programul din țara gazdă, autoritățile competente pot să ceară efectuarea unei perioade de experiență practică care să reprezinte dublul perioadei care lipsește, dar să nu depășească patru ani. Dacă însă candidatul a trecut deja un test de aptitudini sau a trecut deja printr-o perioadă de adaptare, această exigență poate să dispară. De asemenea, autoritatea competentă trebuie să ia în calcul și experiența profesională a candidatului, deoarece profesia în cauză poate să fie reglementată în cea de-a doua țară, dar nu și în prima.

Dacă se observă diferențe substanțiale între programele de studiu, autoritățile competente responsabile pentru evaluare și pentru accesul la profesia în cauză trebuie să dovedească solicitantului care sunt aceste diferențe. Astfel, unei persoane care a fost calificată pentru o anumită profesie într-unul dintre statele membre, nu i se poate refuza accesul la aceeași profesie reglementată în altă țară UE.

În același timp, accesul la o profesie nu oferă automat un loc de muncă. Unei persoane i se garantează accesul pe piața de muncă la o anumită profesie, însă nu și angajarea care urmează evoluția specifică naționalităților.

Prezenta lege cadru are ca scop reglementarea, conform acquis-ului comunitar, a modalităților de recunoaștere a calificărilor profesionale obținute în UE, în condițiile în care în România profesia este reglementată. De asemenea, prin adoptarea prezentului act normativ se urmărește implicarea directă a autorităților competente în recunoașterea profesiilor reglementate, în conformitate cu prevederile directivelor, precum și dinamizarea și întărirea capacității instituționale a acestora.

Până în prezent, nici o autoritate română responsabilă de accesul la profesiile reglementate care intră sub incidența celor două directive nu a transpus,

prin acte juridice specifice, acquis-ul la acest Capitol de negociere, fapt semnalat de rapoartele Comisiei Europene.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România.